

Faktaark om matsvinn i grossistledet 2023

MATINDUSTRI

GROSSIST

DAGLIGVARE

SERVERING

KBS

FORBRUKER

Dette faktaarket er utarbeidet av Norsk institutt for bærekraftsforskning (NORSUS) på vegne av Matvett¹.

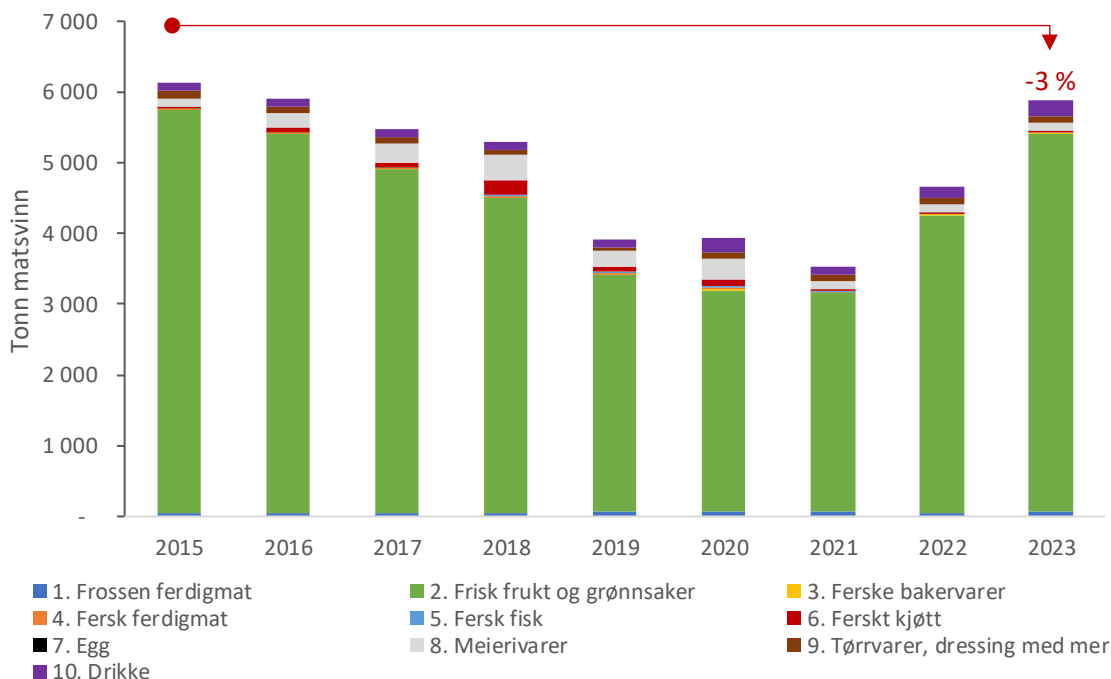
Statistikken for grossistledet baserer seg på rapportering av økonomisk svinn og omsetning (NOK) samt mengde matsvinn (tonn) fra 8 rapporterende bedrifter. Bedriftene som har levert matsvinndata representerer mellom 65 og 85 % av omsetningen avhengig av varegruppe. Total mengde matsvinn fra grossistene beregnes ut fra de rapporterende bedriftenes markedsandeler. Det henvises til Stensgård, Prestrud et al. (2021) for mer detaljerte beskrivelser av metodikken.

Fra 2015 til 2023 er matsvinnet hos grossist redusert fra 6 100 tonn til 5 900 tonn, hvilket tilsvarer en reduksjon på 9 % målt i kg/innbygger. I starten av perioden, fra 2015 til 2021, ble matsvinnet først redusert med 45 %. Fra 2021 til 2023 økte matsvinnet igjen med 66 %. Grossistledet som opprinnelig lå godt an til å nå målet i bransjeavtalen om 50 % reduksjon innen 2030 ligger derfor nå bak det *første* delmålet i bransjeavtalen om 15 % reduksjon innen 2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tonn matsvinn	6 100	5 900	5 500	5 300	3 900	3 900	3 500	4 000	5 900
Kg matsvinn per innbygger	1,2	1,1	1,0	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,1

Hovedårsaken til økt matsvinn fra 2021 til 2023 er utfordringer knyttet til råvarekvalitet for frukt og grønnsaker samt at flere grossister har begynt med distribusjon av fersk frukt og grønt. Det er mulig at økningen fra 2022 til 2023 primært skyldes utfordringer knyttet til denne distribusjonsomstillingen og at dette svinnet vil bevege seg ned igjen om kort tid.

Total reduksjon målt i tonn er estimert til 3 %. Merk at utviklingen målt i tonn er lavere sammenlignet med utviklingen målt i kg/innbygger på grunn av økt innbyggertall (SSB 2024). Utviklingen i matsvinnet samt fordelingen av totalt matsvinn (tonn) for de ulike varegruppene er vist i figuren under.

Det er varegruppen frisk frukt og grønnsaker som både står for mesteparten av matsvinnet hos grossist (91 %). Målt i klimaavtrykk og økonomisk tap utgjør denne varegruppen en noe mindre andel.

Totalt gjennom perioden er matsvinnet redusert på grunn av økt fokus på interne rutiner, interne handlingsplaner og hyppigere internrapportering av matsvinn i bedriftene. I tillegg oppgir flere av grossistlagrene økt samarbeid med matsentralene for redistribusjon av overskuddsmat.

Klimaavtrykket knyttet til matsvinnet hos grossistene er redusert med 5 %, mens det økonomiske tapet er redusert med 6 %. Forskjellen på utviklingen for klima, økonomi og mengde matsvinn skyldes at matsvinnet er redusert mest for relativt dyre- og klimaintensive varer, som meierivarer og kjøtt.

Hovedårsakene til matsvinn i grossistledet er knyttet til kvalitetskrav for frukt og grønnsaker samt at kvaliteten på frisk frukt og grønnsaker raskt forringes. For de øvrige varegruppene er mesteparten (61 %) av matsvinnet knyttet til at produktet passerer salgsdatoen for grossistledet iht. tredelingen i STAND001. I tillegg er feilvarer og skader fra transport/lager viktige årsaker.

I 2023 mottok Matsentralen rundt 2 800 tonn fra flere ulike grossistvirksomheter. Dersom denne maten ikke ble donert ville matsvinnet i grossistledet vært omtrent 45 % høyere i 2023. I tillegg solgte grossistene varer med kort holdbarhet til redusert og dumpet pris for å unngå at maten ble kastet, men omfanget av dette er ukjent.

Referanser

SSB (2024). 01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter region, statistikkvariabel og kvartal.

Stensgård, A. E., et al. (2021). Sektorrapport for matbransjen, offentlig sektor og husholdningsleddet. Fredrikstad, NORSUS (Norwegian institute for sustainability research).

Visjonen til NORSUS Norsk institutt for bærekraftsforskning AS, tidligere Østfoldforskning AS, er å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling. Vi utvikler kunnskap og metoder for å forstå og implementere bærekraft bedre i samfunnet. Sammen med bedrifter og offentlige aktører kartlegger og reduserer vi miljøbelastninger, ofte med økonomisk gevinst. Slik bidrar vi til å bevege samfunnet i en bærekraftig retning.

ⁱ Matvett er mat- og serveringsbransjens selskap for å forebygge og redusere matsvinn og er ansvarlig for rapporteringen i henhold til bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn på vegne av NHO Mat og Drikke, DLF, DMF, NHO Reiseliv og Virke som er deres eiere. Datagrunnlaget for dette faktaarket bygger på data fra rapporterende bedrifter under bransjeavtalen. For mer info om datagrunnlag og metodikk les kapittel 3.2 i [denne rapporten](#).